

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MESLEKİ EĞİTİM MERKEZLERİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ
(9, 10, 11 VE 12. SINIFLAR)
ÖĞRETİM PROGRAMI

2020

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	2
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	2
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ.....	3
1.2.1. DEĞERLERİMİZ	3
1.2.2. YETKİNLİKLER.....	4
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	6
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	7
1.5. SONUÇ.....	8
2. TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI	9
2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI.....	9
2.2. ALANA ÖZGÜ BECERİLER	9
2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR.....	10
2.3.1. DERS KİTABI YAZIMINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	11
2.3.1.1. DERS KİTABINA ALINACAK METİNLERİN NİTELİKLERİ.....	13
2.4. KAZANIM SAYISI TABLOSU	14
2.5. DERS KİTAPLARI FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI.....	14
3. TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI.....	15
3.1. PROGRAMIN YAPISI.....	15
3.2. KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	15
3.3. ÜNİTE, SÜRE VE İÇERİK TABLOLARI.....	25

1 || MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim; bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Mesleki edinme, bireylerin ve toplumların eğitimden beklentilerinde ön planda yer almaktadır. Mesleki eğitim; millî eğitim sisteminin bütünlüğü içinde tarım, sanayi ve hizmet sektörleri ile birlikte tüm mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, düzenlenmesi ve koordineli yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerini kapsamaktadır. Mesleki ve teknik eğitim uygulamaları içinde yer alan belli plan ve program dâhilinde yapılan bu eğitim faaliyetlerinin amacı, toplumun devamlılığını sağlayacak uzman bireyler ve üretimin her kademesinde ihtiyaç duyulan nitelikli ara eleman gücü yetiştirmektir. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları hazırlanırken salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli ve anlaşılır bir yapı benimsenmiştir. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" ve "3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu" esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

- Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
- İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak

- Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
- Mesleki eğitim merkezlerinden mezun olan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Hızla kalkınan ve sanayileşen ülkemizde eğitim sistemimizin temel amacı; değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri, davranış ve iş alışkanlıkları ile yüksek verime sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri, davranış ve iş alışkanlıkları; öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bunlar arasındaki bütünlüğü sağlayan bağlantı işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Buradan yola çıkarak asgari ortak genel kültüre sahip; toplum sorunlarına duyarlı; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmaya katkıda bulunma bilincine ve yeterliliğine sahip bireylerin yetiştirilmesine yönelik program anlayışı benimsenmiştir.

1.2.1. DEĞERLERİMİZ

Değerlerimiz, öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceği, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren bireylere bağlıdır. Bu nedenle eğitim sistemimiz, her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı ve belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Eğitim sisteminin asli görevi temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek ve yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve dav-

ranışlarını etkileyebilmektir. Eğitim sistemi; değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz; ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler”i de (adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik) kapsayan ahilik kültürü, öğrenme öğretme sürecinde kök değerlerle birlikte hayat bulacaktır.

1.2.2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz; yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları yetkinlikler; Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’nde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ, sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

Ana Dilde İletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

Yabancı Dillerde İletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

Matematiksel Yetkinlik ve Bilim/Teknolojide Temel Yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir. Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinlik-

lerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

Dijital Yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

Öğrenmeyi Öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme; bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

İnisiyatif Alma ve Girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetimi desteklemeyi de kapsar.

Kültürel Farkındalık ve İfade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme ve değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek, gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik, öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir. Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

- Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırlarını esas almalıdır.
- Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez sadece yol gösterir. Tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
- Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları, eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
- Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
- Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
- Çok odaklı ölçme ve değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
- Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer, başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu nedenle söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde, insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikimi dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu nedenle öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu nedenle programlar, olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler, takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: Basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında, insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi, düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu nedenle öğretmenlerden; öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları, bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtımsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar; ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum, bireyler arası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar, gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu nedenle öğretmenlerden, gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim, bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

1.5. SONUÇ

Mesleki Eğitim Merkezleri Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı, mesleki eğitim merkezlerinde eğitim öğretim gören öğrencilerin şartlarına uygun olarak millî kültürümüzün temeli olan ahilik anlayışıyla öğrencilere meslek hayatında katkı sağlayacak biçimde hazırlanmıştır.

Mesleki Eğitim Merkezleri Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı hazırlanırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmıştır:

- Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Programlar ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanlığına, mesleki eğitim merkezlerinde okutulan Türk dili ve edebiyatı dersi ile ilgili gelen görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler uzman personel ve öğretmenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir.
- Mesleki eğitim merkezlerinde görevli Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri ile yöneticilerin Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik fikir ve önerileri yüz yüze yapılan görüşmelerle alınmıştır.

2

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI

2.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin;

- Edebiyatın doğasını, işlevini, birey ve toplum için önemini kavramaları,
- Edebî metinler aracılığıyla Türkçenin inceliklerini, Türk edebiyatının tarih içinde gösterdiği değişim ve gelişimi tanımları,
- Türk edebiyatına ait eserler aracılığıyla millî, manevi, ahlaki, kültürel ve evrensel değerleri anlamaları,
- Okuma, yazma, konuşma ve dinleme stratejilerini doğru ve uygun şekilde kullanarak etkili iletişimciler olmaları,
- Metinler aracılığıyla okuduğunu anlama ve eleştirel okuma becerilerini geliştirmeleri ve okuma alışkanlığı kazanmaları,
- Çeşitli kaynaklardan elde ettikleri bilgileri; soruları cevaplamak, çözüm önerileri üretmek, bulguları paylaşmak vb. için analiz etmeleri ve değerlendirmeleri amaçlanmaktadır.

2.2. ALANA ÖZGÜ BECERİLER

Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı ile dört temel dil becerisinin yanı sıra öğrencilere kazandırılması hedeflenen yeterlilik ve beceriler aşağıda sunulmuştur:

- Bilgi okuryazarlığı
- Eleştirel düşünme
- Görsel okuryazarlık
- İletişim ve iş birliği
- Medya okuryazarlığı
- Yaratıcı düşünme

Bu yeterlilik ve beceriler “Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda okuma, yazma ve sözlü iletişim başlıkları altındaki açıklama ve etkinlikler ile doğal olarak ilişkilidir.

2.3. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Okuma, yazma, konuşma ve dinleme kazanımları “Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda belirtilen metin, tür, konu ve çalışmalar üzerinden verilir.
- Programdaki okuma çalışmalarında metinleri anlamak ve değerlendirmek esastır. Değerlendirmenin bir parçası olarak metinlerin edebiyat geleneği içindeki yerini belirlemek üzere edebiyat tarihinden yararlanılmalıdır. Ancak bu yararlanma, edebiyat tarihinde bütün türlerin gelişimini bir arada vermek yerine her türün içinde edebiyat geleneğinin yansıtılması şeklinde gerçekleştirilmelidir.
- “Giriş” ünitesi, kendi kazanımları ve ünite tablosunda belirtilen konular çerçevesinde ele alınacaktır. Bu kazanımlar sadece giriş ünitesinde işlenecektir.
- Edebiyat eğitimi; edebiyatla ilgili bilgilerin yanı sıra öğrencilerin dilin inceliklerini keşfedecekleri, dil bilincini ve becerilerini geliştirecekleri bir zemindir. Bu bilincin ve becerilerin geliştirilmesi için öğrencilerin edebiyatla temasının okuyucu rolüyle sınırlanmaması; yazma, konuşma ve dinleme yoluyla dil ve edebiyat bilgilerini hayatlarında kullanmalarına olanak sağlayacak çalışmalara yer verilmesi önemlidir.
- Zümre öğretmenlerince “Ünite, Konu ve İçerikler” tablosu dikkate alınarak belirlenecek kitapların okunup tartışılması, öğrencilerin okuma alışkanlığını geliştirecektir. Buna göre Türk dili ve edebiyatı dersi kapsamında öğrencilerin farklı türlerde yazılmış kitapları okumaları sağlanacaktır.
- Türk dili ve edebiyatı derslerinde dil bilgisi çalışmaları; öğrencilerin temel eğitimden edindikleri bilgilerden hareketle ünitelerdeki metinler üzerinden, metinlerde yeterli örnek olmadığı takdirde başka metinlerden alınacak örneklerle yaptırılacaktır. Temel eğitimde görmüş oldukları konulara yönelik hatırlatma amaçlı kısa açıklamalar yapılabilecektir.
- Ünitelerdeki sözlü iletişim çalışmalarına ait açıklamalar dikkate alınarak konuşma ve dinleme uygulamaları aşamalı biçimde gerçekleştirilmelidir. Her ünitenin başında, yapılacak sözlü iletişim çalışmaları planlanır; her öğrencinin bir dönemde en az bir sözlü iletişim uygulamasına katılması sağlanmalıdır. Ünitelerdeki sözlü iletişim tür ve tekniklerine dair tanıtıcı bilgiler verilmeli, gerekli görüldüğünde konuyla ilgili örnek video ve uygulamalardan yararlanılarak öğrencilerin konuşma ve dinleme tekniklerini kavramaları sağlanmalıdır.
- Ders işleniş sürecinde kelime ve kelime gruplarının doğru telaffuzuna yönelik çalışmalara yer verilmelidir.
- Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, genel ağ, EBA uygulamaları vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Kazanımlarla ilgili belgesel, film gibi materyallerden yararlanılmalıdır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen dijital kaynakların kullanımı ile ilgili kurallara, güvenlik tedbirlerine uyulmalıdır.

2.3.1. DERS KİTABI YAZIMINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Ders kitabı/öğretim materyali, öğretim programında ifade edilen kazanımların tümünü karşılayacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Kİtaplardaki metinleri anlamak, çözümlmek ve eleştirel bakışla değerlendirebilmek için öğrenciler metin türü, yazarlar, şairler, edebî dönemler, akımlar, kavramlar vb. hakkında bazı temel bilgilere ihtiyaç duymaktadır. Bu bilgiler metnin işlenişini destekleyecek şekilde ders kitaplarında doğrudan verilmelidir.
- Ders kitaplarında, yazma çalışmaları için ünitelerde verilen etkinlik ve açıklamalar doğrultusunda tür ve tekniklere yönelik bilgiler ve örnekler verilir; daha sonra yazma çalışmalarının nasıl yürütüleceği açıklanır. Öğrencilerden kendi yazılarını kitap üzerine değil, defterlerine veya bağımsız kâğıtlara yazmaları istenir.
- Sözlü iletişim kazanımları, dinleme ve konuşma çalışmaları içerisinde birbirini tamamlayacak şekilde uygulanır. Bu çalışmalar için ünitelerde verilen etkinlik ve açıklamalara bağlı olarak ders kitabında gerekli bilgiler ve açıklamalar örneklerle gösterilir.
- Her kitabın sonunda kitap içerisinde geçen edebiyat terimlerinden oluşan bir sözlük yer almalıdır.
- Ders kitabına seçilen metinler, temaya uygun görsel unsurlarla desteklenmelidir. Ancak bu durum her metin için zorunlu değildir.
- Metinde öğrencilerin bilemeyeceği kelimelerin anlamları metinden sonra verilmelidir.
- Metin türleri, nazım şekilleri ve türleriyle ilgili açıklamalara (yapısal özelliklere ve içeriğe) o türün ilk işleneceği yerde yer verilir.
- Kitaba tamamı veya bir kısmı alınan eserlerin yazarı ve alındığı kaynak, metnin altında belirtilmeli; yararlanılan kaynakların listesi kitabın sonunda verilmelidir. Metinler öncelikli olarak birincil kaynaklardan alınmalı, yazım ve noktalama açısından alıntı metinlerin aslına sadık kalınmalıdır.
- Türün zenginleştiği ve temsil gücü yüksek eserlerin çoğaldığı edebî dönemlerdeki eserlerden “Okuma” bölümünde işlenmeyen eserlere ünite sonlarında serbest okuma parçası olarak yer verilebilir.
- Seçilen metinlerdeki dizgiden kaynaklı yazım ve noktalama hataları düzeltilmelidir. Seçilen metinlerdeki standart dışı kullanımların, yazarın tercihi veya döneme özgü olduğu hususu belirtilmelidir.
- Ders kitabı/öğretim materyalinde “ders işleniş süreci” aşağıda belirtilen aşamalara göre yapılandırılır:
  - a) Hazırlık:** Bu aşamada, işlenecek metne dikkat çekmek ve okuma çalışmalarıyla ulaşılabilecek bilgi ve becerilere yönelik öğrencilerde bir beklenti ve merak oluşturmak amacıyla kısa bir çalışma planlanır ve uygulanır.
  - b) Metin:** “Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda verilen esaslara göre seçilen metinlere yer verilir.

- c) **Metinde Geçen Bazı Kelime ve Kelime Grupları:** Metinde öğrencilerin cümlenin bağlamından hareketle tahmin edemeyeceği kelimeler metinden sonra verilir. Ancak bu amaca yönelik tasarlanan etkinlikte kullanılan kelimeler sözlükte yer almaz.
- ç) **Metin ve Türle İlgili Açıklamalar:** Bu bölümde metin ve metnin türü ile ilgili temel bilgiler açıklanır. Giriş ünitesinde tür işlenmeyeceği ve metinlerin kendisi doğrudan bilgi içerdiği için ders işleme sürecinde bu aşamaya yer vermek şart değildir.
- d) **Metni Anlama ve Çözümleme:** Bu bölümde kazanımlar çerçevesinde metne yönelik soru ve etkinliklere yer verilir. Bu bölümde gerektiğinde kısa ve açıklayıcı bilgilere yer verilebilir.
- e) **Yazarın/Şairin Biyografisi:** Metin yazarının kısa biyografisi ve önemli eserlerine yer verilir. Çeviri metinlerde çevirmenin biyografisine yer verilmez.
- f) **Dil Bilgisi:** “Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda belirtilen dil bilgisi konuları işlenen metin veya metnin uygun bölümü/bölmeleri üzerinden, yeterli örnek olmadığı takdirde başka metinlerden alınacak örnekler üzerinden gösterilir.
- g) **Yazma:** Yazma çalışmaları “Yazma Tür ve Tekniklerini Tanıma” ve “Uygulama” şeklinde iki aşamada gerçekleştirilir. Öğrenci, “Okuma” bölümünde türle ilgili bilgileri de edinmektedir. Bu nedenle “Yazma Tür ve Tekniklerini Tanıma” aşamasının her üniteye verilmesine gerek yoktur. Yazma çalışmalarında her kazanım için etkinlik yapılması yerine ünitelerde verilen açıklamalar doğrultusunda her öğrencinin metin üretmesine yönelik çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar “Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda belirtilen hususlara dikkat edilerek gerçekleştirilir.
- ğ) **Sözlü İletişim:** Sözlü iletişim çalışmaları “Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma” ve “Uygulama” şeklinde iki aşamada gerçekleştirilir. “Sözlü İletişim Tür ve Tekniklerini Tanıma” aşaması gerekli görülen yerlerde yapılmalıdır. Her üniteye verilmesine gerek yoktur. Sözlü iletişim çalışmaları “Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda belirtilen yerlerde yapılır.
- h) **Ünite Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları:** Her ünitenin sonunda o üniteye kazandırılması amaçlanan bilgi ve becerileri değerlendirmeye yönelik olarak “Ünite Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları”na yer verilir. Sorular, üniteye işlenen konuları ve ilgili kazanımları kapsar nitelikte olmalıdır.

2.3.1.1. DERS KİTABINA ALINACAK METİNLERİN NİTELİKLERİ

Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarına alınacak metinlerin aşağıdaki nitelikleri taşıması gerekir:

- Metinler, “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri”ne uygun olmalıdır.
- Metinlerde Türk milletinin bölünmez bütünlüğüne; millî, manevi, kültürel ve ahlaki değerlerine aykırı unsurlar yer almamalıdır.
- Metinlerde ayrıştırıcı, bölücü, siyasi ve ideolojik ifadelere yer verilmemelidir.
- Metinler, dersin amaç ve kazanımlarını gerçekleştirecek özelliklere sahip olmalıdır.
- Metinler, öğrencilerin sınıf düzeylerine ve yaş seviyelerine uygun olmalıdır.
- Metinler, öğrencilerin ruh dünyalarını olumsuz yönde etkileyecek nitelikte olmamalıdır.
- Metinler dil, anlatım ve içerik açısından yazıldığı dönem ve anlayışın karakteristik özelliklerini yansıtan seçkin eserlerden alınmalıdır.
- Seçilen metinler, öğrencilerin duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirecek; bilgi, beceri, dil ve estetik zevk düzeylerini geliştirecek nitelikte olmalıdır.
- Bir sınıfa ait ders kitabında kullanılan bir metin, aynı yayınevının başka bir sınıfa ait kitabında kullanılmamalıdır.
- Bir sınıfta aynı sanatçıdan, farklı türlerde olmak koşuluyla en fazla iki metin alınabilir.
- “Giriş” ünitesinde özgün metinlerin yanı sıra ders kitabının yazarı/yazarları tarafından üretilen metinler de kullanılabilir. Bu durumlar dışında ders kitabı yazarları tarafından yazılan metinlere yer verilmez.
- Türkçenin tarihî değişim ve gelişimini öğrencilerin daha iyi anlamalarını sağlamak amacıyla halk edebiyatı ürünleri hariç Cumhuriyet Dönemi öncesinden alınan şiirler hem asıllarına uygun dil ve söyleyişle hem de günümüz Türkçesiyle verilmelidir.
- Cumhuriyet Dönemi öncesinden alınan düzyazı metinlerinin asıllarını kullanmak yerine günümüz Türkçesine çevrilmiş nitelikli hâlleri verilmelidir.
- Divan edebiyatından seçilen metinler, dil yönüyle daha sade olan örneklerden tercih edilmelidir. Aruz ölçüsüyle yazılan şiirlerin kalıpları metnin altında verilmelidir.
- Metnin tamamının alınamayacağı durumlarda, alınmayan kısımların özeti verilmelidir. Metinden cümle veya paragraf düzeyinde yapılan çıkarmalar yay ayrıç içinde üç nokta işareti ile gösterilmelidir.
- Kitaba alınan metinlerin uzunluğu konusunda öğretim programındaki ders işleme süreci ve ünitelerde planlanan ders saati dikkate alınmalıdır.
- Metinler seçilirken veya oluşturulurken öğrencilere aktarılması hedeflenen değerlere göre metin belirlenmesi beklenmemektedir. Programda belirtilen değerlerin tamamı için öğrencilerde farkındalık oluşturmaya yönelik soru ve çalışmalara en az bir defa yer verilir.
- Türk dünyası edebiyatlarından örnek metinlere yer verilmelidir.

2.4. KAZANIM SAYISI TABLOSU

KAZANIM		KAZANIM SAYISI
A) GİRİŞ ÜNİTESİ		3
B) OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME)	1. Şiir	12
	2. Öyküleyici Edebî Metinler	16
	3. Tiyatro	14
	4. Öğretici Metinler	13
C) YAZMA		10
Ç) SÖZLÜ İLETİŞİM	1. Konuşma	14
	2. Dinleme	6

2.5. DERS KİTAPLARI FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERSİN ADI	FORMA SAYILARI*	KİTAP EBADI
9. Sınıf	10	19,5 x 27,5 cm
10. Sınıf	10	19,5 x 27,5 cm
11. Sınıf	10	19,5 x 27,5 cm
12. Sınıf	10	19,5 x 27,5 cm

* Forma sayısı üst sınır olarak verilmiş olup daha az olabilir.

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

3.1. PROGRAMIN YAPISI

Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı kazanımları, giriş ünitesi kazanımları hariç, “Okuma”, “Yazma” ve “Sözlü İletişim” olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır. Öğretim programı tür odaklı olduğu için “Okuma” bölümündeki kazanımlar; “Şiir”, “Öyküleyici Edebî Metinler”, “Tiyatro” ve “Öğretici Metinler” şeklinde sınıflandırılmıştır. Sözlü iletişim kazanımları ise “Konuşma” ve “Dinleme” olarak iki ana başlığa ayrılmıştır. Bazı kazanımlar için kazanımın çerçevesi ve içeriğine yönelik açıklamalar kazanımın altında yer almaktadır.

Ünite, Süre ve İçerik Tabloları; “Okuma”, “Yazma” ve “Sözlü İletişim” olmak üzere üç sütun hâlinde düzenlenmiştir.

“Okuma” sütununda işlenecek metin ve konular verilmiş ve altlarında bunlarla ilgili kısa açıklama ve yönergeler yer almıştır. Burada verilen metin ve konular, ilgili okuma kazanımları çerçevesinde işlenecektir.

“Yazma” ve “Sözlü İletişim” sütunlarında ise “Okuma” sütunundaki metin ve konularla bağlantılı olarak yazma ve sözlü iletişim konu ve etkinlikleri verilmiş olup bunlar da ilgili “Yazma” ve “Sözlü İletişim” kazanımları çerçevesinde işlenecektir. Bu konu ve etkinlikler, ders işleniş süreci açısından her ders saatinde değil de ünite sonunda ele alınacaktır. Dil bilgisi konuları üç sütunluk tablonun altındaki yatay sütunda belirtilmiştir.

“Giriş” ünitesi kendi kazanımları ve ünite tablosunda belirtilen konular çerçevesinde ele alınacaktır.

3.2. KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

A) GİRİŞ ÜNİTESİ KAZANIMLARI

- A.1. Edebiyatın bilim ve diğer sanatlarla ilişkisini açıklar.**
- A.2. Türk edebiyatının dönemlerini ve dönemlere ayrılmasında kullanılan ölçütleri açıklar.**
- A.3. Türkçenin tarihî dönemlerini ve dünya dilleri arasındaki yerini ifade eder.**

B) OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME)

B.1. ŞİİR

- B.1.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder.**

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

B.1.2. Şiirin temasını belirler.**B.1.3. Şiirde ahengi sağlayan özellikleri belirler.**

- Şiirde ahenk unsurları (ölçü, kafiye, redif, nakarat, ses, kelime ve kelime grubu tekrarı) üzerinde durulur.
- Hece ölçüsünde hece sayısı eşitliğinin, aruz ölçüsünde hecelerin açık-kapalı (kısa-uzun) oluşunun esas alındığı üzerinde durulur. Ancak aruz kalıplarına ve şiirde aruz ölçüsünü buldurmaya yönelik çalışmalara yer verilmez.

B.1.4. Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.

- Şiirin nazım biçimi belirlenirken nazım birimi, kafiye düzeni, ölçü gibi şekil özelliklerinin; nazım türü belirlenirken içeriğin (konu, tema vb.) esas alındığı vurgulanır.
- Divan, halk ve dünya şiirinden gelen biçim ve türler ile şaire özgü yenilikler, buluşlar ve -varsa- bunların geleneksel biçim ve türlerle ilişkisi ele alınır.
- Metne/döneme göre konu bakımından lirik, epik, pastoral, satirik ve didaktik şiir türlerine değinilir.

B.1.5. Şiirdeki imge ve edebî sanatların anlama katkısını değerlendirir.

9. sınıfta edebî sanatlardan teşbih, istiare, teşhis, intak, tezat, telmih ve mübalağa üzerinde durulur.
- Şiirdeki bütün edebî sanatların tespiti yoluna gidilmez.
- 10, 11 ve 12. sınıflarda şiirde öne çıkan edebî sanatları (teşbih, istiare, teşhis, intak, tezat, telmih ve mübalağa) buldurmaya yönelik çalışma yapılması sağlanır.

B.1.6. Şiirde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

- Şiirin yazıldığı dönemin gerçekliğini yansıtan unsurlara ve/veya şiirin dönemin gerçekliğiyle ilişkisine değinilir.
- Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.

B.1.7. Dönemin edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının şiire yansımalarını değerlendirir.

- Bu kazanım 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.
- Şiirin bağlı olduğu edebî dönem, akım, gelenek, topluluk vb. bakımından değerlendirilmesi ve/veya şiirde görülen edebî, felsefi, estetik anlayışı; diğer metinler veya yazarlarla bağlantılarının/etkileşimlerinin belirlenmesi sağlanır.

B.1.8. Şiiri yorumlar.

Şiirdeki iletileri; şiirle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek ifade etmesi sağlanır.

B.1.9. Şair ile şiir arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

a) Bu kazanım ele alınırken şiirin, şairin hayatı ve görüşleriyle ilişkisi üzerinde durulur.

b) Şiirin şairin ünlü eserlerinden biri olması, şairin tanınmasına katkısı, şiirin edebiyat ve/veya toplum hayatındaki akisleri vb. hususlar üzerinde durulur (Örnekler: Necip Fazıl'ın "Kaldırımlar Şairi", *İstiklâl Marşı*'nın "Millî Marş", Mehmet Âkif'in ise bu vesileyle "Millî Şair" olarak anılması; *Vesilet'ün Necat*'in mevlit türünün sembol eseri olup halk arasında bir geleneğe vesile olması). Bu hususların metne ve şaire göre farklılık göstereceği belirtilir.

B.1.10. Türün/biçimin ve dönemin/akımın önemli yazar ve eserlerine örnekler verir.

Türün/biçimin ve dönemin/akımın önemli yazar ve eserleri 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

B.1.11. Metinden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

"Ünite, Süre ve İçerik Tabloları"nda "Dil Bilgisi" başlığı altında geçen konular ile ilgili çalışmalar yapılması sağlanır.

B.1.12. Metinleri benzer veya farklı türdeki metinlerle türün/türlerin özelliklerine göre karşılaştırır.**B.2. ÖYKÜLEYİCİ EDEBÎ METİNLER (Hikâye, Roman, Destan, Masal/Fabl)****B.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder.**

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

B.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

Metin türlerinin ortaya çıkmasında sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişim ve etkileşimlerin, basın yayın organlarının etkisi üzerinde durulur.

B.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.**B.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.**

Metindeki temel çatışma ve bu çatışma etrafında metinde yer alan veya metnin ima ettiği diğer çatışmaların belirlenmesi sağlanır.

B.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.

Olayların birbirleriyle ilişkisi ve sıralanışı (kurgulanması) üzerinde durulur.

B.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

Şahısların olay akışını etkileyen fiziksel, psikolojik ve ahlaki özelliklerinin; toplumsal statülerinin ve -varsa- tarihsel/gerçek kişiliklerinin veya bu kişiliklerle ilişkilerinin belirlenmesi sağlanır.

B.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

Kahramanların ruh hâli ile zaman ve mekân arasındaki ilişki, olayların gelişiminde zaman ve mekânın işlevi üzerinde durulur.

B.2.8. Metinde bakış açısının işlevini belirler.

a) Hâkim, kahraman ve gözlemci bakış açılarından hangisinin kullanıldığı belirlenir ve kullanılan bakış açısının hikâyenin anlatımına katkısı açıklanır.

b) Bir metinde birden fazla bakış açısı bulunabileceği vurgulanır.

B.2.9. Metindeki anlatım biçimlerini belirler.

Yararlanılan anlatım biçimleri (öyküleme ve betimleme) üzerinde durulur.

B.2.10. Metnin üslup özelliklerini belirler.

Yazara/metne özgü dil ve anlatım özellikleri belirlenirken cümle yapıları, deyimler, kelime kadrosu, söz sanatları, akıcılık, nesnellik, öznellik, duygusallık, coşkunluk gibi hususlar dikkate alınır.

B.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

a) Metnin yazıldığı dönemin gerçekliğiyle metnin ilişkisine değinilir.

b) Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.

B.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

a) Bu kazanım 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

b) Metnin bağlı olduğu edebî dönem, akım, gelenek, topluluk açısından değerlendirilmesi ve/veya metinde görülen edebî, felsefi, estetik anlayışın diğer metinler veya yazarlarla bağlantılarının/etkileşimlerinin belirlenmesi sağlanır.

B.2.13. Metni yorumlar.

Metindeki iletileri; metinle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gereçlendirerek ifade etmesi sağlanır.

B.2.14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

Metnin; yazarın ünlü eserlerinden biri olması, yazarın tanınmasına katkısı, metnin edebiyat ve/veya toplum hayatındaki akisleri vb. hususlar üzerinde durulur. Bu hususların metne ve yazara göre farklılık göstereceği vurgulanır.

B.2.15. Türün/biçimin ve dönemin/akımın önemli yazar ve eserlerine örnekler verir.

Türün ve dönemin/akımın önemli yazar ve eserleri 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

B.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

“Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda “Dil Bilgisi” başlığı altında geçen konular ile ilgili çalışmalar yapılması sağlanır.

B.3. TİYATRO**B.3.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder.**

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

B.3.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönemle ilişkisini belirler.

Metin türlerinin ortaya çıkmasında sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişim ve etkileşimlerin, teknolojinin etkisi üzerinde durulur.

B.3.3. Metnin tema ve konusunu belirler.**B.3.4. Metindeki çatışmaları belirler.**

Metindeki temel çatışma ve bu çatışma etrafında yer alan diğer çatışmaların belirlenmesi sağlanır.

B.3.5. Metindeki olay örgüsünü belirler.**B.3.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.****B.3.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.**

Mekân özellikleriyle bağlantılı olarak dekor/sahne düzenlemesi teriminden bahsedilir. Mekân ve dekorun geleneksel tiyatrodaki standart bir özellik göstermesine karşılık modern tiyatrodaki aynı eserin farklı temsillerinde, metinle ilişkili veya metinden bağımsız olarak farklı mekân ve dekor uygulamaları olabileceği belirtilir.

B.3.8. Metnin dil, üslup ve anlatım özelliklerini belirler.

Geleneksel tiyatronun dil, üslup ve anlatım özellikleri (seslenmeler, tekerlemeler, deyimler, gazeller, beyitler, şarkı-türkü-müzikler, yanlış anlamalar, taklitler, ağız özellikleri vb.) belirlendikten sonra bunların metnin türü ve içeriğiyle ilişkisi ele alınır. Modern tiyatrodada ise yazara özgü üslup özellikleri üzerinde durulur.

B.3.9. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

- Metnin yazıldığı dönemin gerçekliğiyle metnin ilişkisine değinilir.
- Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.

B.3.10. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

- Bu kazanım 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.
- Metnin bağlı olduğu edebî dönem, akım, gelenek, topluluk vb. açısından değerlendirilmesi ve/veya metinde görülen edebî, felsefi, estetik anlayışın; diğer metinler veya yazarlarla bağlantılarının/etkileşimlerinin belirlenmesi sağlanır.

B.3.11. Metni yorumlar.

Metindeki iletileri; metinle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek ifade etmesi sağlanır.

B.3.12. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

- Metnin, yazarın ünlü eserlerinden biri olması, yazarın tanınmasına katkısı, metnin edebiyat ve/veya toplum hayatındaki akisleri vb. hususlar ele alınır.
- Yazarın diğer önemli eserlerinden bahsedilir.

B.3.13. Türün ve dönemin/akımın önemli yazar ve eserlerine örnekler verir.

Türün ve dönemin/akımın önemli yazar ve eserleri 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

B.3.14. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

“Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda “Dil Bilgisi” başlığı altında geçen konular ile ilgili çalışmalar yapılması sağlanır.

B.4. ÖĞRETİCİ METİNLER**B.4.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder.**

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

- B.4.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönemle ilişkisini belirler.**
Metin türlerinin ortaya çıkmasında sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişimlerin ve etkileşimlerin, yayın organlarının ve teknolojinin etkisi üzerinde durulur.
- B.4.3. Metin ile metnin konusu, amacı ve hedef kitlesi arasında ilişki kurar.**
- B.4.4. Metnin ana düşüncesi ve yardımcı düşüncelerini belirler.**
- B.4.5. Metindeki anlatım biçimlerini, düşünceyi geliştirme yollarını ve bunların işlevlerini belirler.**
- B.4.6. Metnin üslup özelliklerini belirler.**
Yazara/metne özgü dil ve anlatım özellikleri belirlenirken cümle yapıları, deyimler, kelime kadrosu, söz sanatları, akıcılık, nesnellik, öznellik, duygusallık, coşkunluk gibi hususlar dikkate alınır.
- B.4.7. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.**
a) Metnin yazıldığı dönemin gerçekliğiyle metnin ilişkisine değinilir.
b) Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.
- B.4.8. Metinde ortaya konulan bilgi ve yorumları ayırt eder.**
Ortaya konulan bilgi, tespit, yorumlar/görüşler; gerekçe, kanıt, tutarlılık, geçerlilik, doğruluk açısından değerlendirilir.
- B.4.9. Metinde yazarın bakış açısını belirler.**
Yazarın konuya ve okuyucuya yönelik yaklaşımı/tavrı belirlenir. Yazarın konuyu hangi açıdan ele aldığı yanında, yönlendirme yapıp yapmadığı, taraf olup olmadığı, öznel veya nesnel davranıp davranmadığı gibi hususların bakış açısına etkide bulunduğu hatırlatılır.
- B.4.10. Metni yorumlar.**
Metindeki iletileri; metinle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek ifade etmesi sağlanır.
- B.4.11. Yazar ve metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.**
- B.4.12. Türün ve dönemin/akımın önemli yazar ve eserlerine örnekler verir.**
Önde gelen, temsil eden yerli ve yabancı yazar ve eserlerden bahsedilir.
- B.4.13. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.**
“Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda “Dil Bilgisi” başlığı altında geçen konular ile ilgili çalışmalar yapılması sağlanır.

C) YAZMA**C.1. Farklı türlerde metinler yazar.**

- a) “Ünite, Süre ve İçerik Tabloları”nda belirtilen türlerde yazma çalışmaları yaptırılır.
- b) İşlenen metinlerden hareketle farklı türlerde yazma çalışmalarına da yer verilir.

C.2. Yazacağı metnin türüne göre konu, tema, ana düşünce, amaç ve hedef kitleyi belirler.**C.3. Yazma konusuyla ilgili hazırlık yapar.**

- a) Konuyla ilgili okuma ve araştırma yaptırılır.
- b) Yazısında kullanacağı bilgi, gözlem, düşünce, duygu, izlenim ve deneyimleriyle ilgili notlar çıkarması ve görsel, işitsel dokümanlar bulması veya hazırlaması sağlanır.
- c) Kaynak kullanma ve alıntı yapmanın hukuki ve etik boyutları üzerinde durulur. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na (FSEK) değinilir.
- ç) Konuyu sınırlamanın önemine değinilir.

C.4. Yazacağı metni planlar.**C.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.**

Metnin türüne göre birimlere, paragraflara, bölümlenmelere, giriş-gelişme-sonuç/serim-düğüm-çözüm aşamalarına ve olay örgüsüne dikkat çekilir.

C.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.**C.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat ederek yazar.**

İyi bir anlatımın açıklık, akıcılık, duruluk, yalınlık gibi özellikler taşıması gerektiği hatırlatılır.

C.8. Yazdığı metni gözden geçirir.

- a) Dil bilgisi, yazım ve noktalama bakımından gözden geçirmesi sağlanır.
- b) Açıklık, duruluk, akıcılık, yalınlık ve kelime tercihleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.
- c) Birimler, paragraflar, bölümler, olay örgüsü/kurgu ve başlık gibi yapı ve şekil unsurları arasındaki anlam bağlantıları, tutarlılık, denge ve akış bakımından gözden geçirmesi sağlanır.
- ç) Metnin içeriğini ve üslubunu/anlatımını tür özellikleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.
- d) Yazısının okunaklılığını ve sayfa düzenini gözden geçirmesi sağlanır.

C.9. Ürettiği ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.

Üretilen ve paylaşılan metinlerin hukuki, ahlaki ve mesleki sorumluluğunun bilincinde hareket edilmesi gerektiği vurgulanır.

C.10. Yazdığı metni başkalarıyla paylaşır.

- Yüksek sesle okuma, panoda sergileme; elektronik ortamlarda, kitap, dergi ve gazetelerde yayımlama, yarışmalara katılma gibi yollarla yazılan metinlerin paylaşılması sağlanır.
- Eleştirilere açık olma, gerekirse metin çerçevesinde eleştirilerin cevaplanması sağlanır.

Ç) SÖZLÜ İLETİŞİM**Ç.1. KONUŞMA**

Ç.1.1. Konuşmanın konusunu, amacını, hedef kitlesini ve türünü belirler.

Ç.1.2. Konuyla ilgili gözlem, inceleme veya araştırma yapar.

Ç.1.3. Konuşma metnini planlar.

Ç.1.4. Konuşma planına uygun olarak konuşma kartları hazırlar.

Ç.1.5. Konuşmasına uygun sunu hazırlar.

Yazılı, görsel ve işitsel unsurların, sunuda doğru ve işlevsel olarak kullanımının önemi ve sununun nasıl gerçekleştirileceği açıklanır.

Ç.1.6. Konuşma provası yapar.

Konuşma öncesinde konuşma yapılacak yerin, kullanılacak araçların, konuşma içeriği ve süresinin kontrol edilmesinin önemi vurgulanır.

Ç.1.7. Konuşmasına etkili bir başlangıç yapar.

Konuşmaya etkili bir başlangıç yapmak için içeriğe uygun soru sorma, şiir okuma; bir fıkra, hikâye, anı anlatma gibi tekniklere başvurulabileceği vurgulanır.

Ç.1.8. Boğumlama, vurgulama, tonlama ve duraklamaya dikkat ederek konuşur.

- Konuşmacının sesleri ve heceleri birbirine karıştırmadan, yutmadan, tam ve doğru çıkarması, kelime ve cümle vurgusuna dikkat etmesi; ses tonunu amacına, ortama, içeriğe ve hedef kitleye uygun olarak ayarlaması gerektiği vurgulanır.
- Konuşurken nefes almak için sözün anlamına uygun duraklamalar yapılmasının önemi belirtilir.

Ç.1.9. Konuşurken gereksiz ses ve kelimeler kullanmaktan kaçınır.

Konuşma sırasında “hım, eee, ııı” gibi sesleri veya “işte, hani, yani, şey, mesela, atıyorum” vb. kelimeleri gereksiz yere ve dinleyiciyi rahatsız edecek düzeyde kullanmaktan kaçınılması gerektiği vurgulanır.

Ç.1.10. Konuşmasında beden dilini doğru ve etkili biçimde kullanır.

Konuşmacının içeriğe ve hitap ettiği kitleye uygun jest ve mimikler kullanmasının, dinleyici ile göz teması kurmasının, heyecanını kontrol etmesinin, dış görünümünü ve kıyafetini konuşma yapacağı ortama göre ayarlamasının önemi vurgulanır.

Ç.1.11. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir, fıkra, söz sanatları, istatistiklerden yararlanma vb. unsurlarla zenginleştirilebileceği vurgulanır.

Ç.1.12. Konuşmasında önemli noktaları vurgulayan ve konuşmayı takip etmeyi kolaylaştıran ifadeler kullanır.

Konuşmacının önemli noktaları vurgulamak ve dinleyicilerin ilgisini canlı tutmak için çeşitli geçiş ifadelerini (bundan dolayı, özellikle, kısacası vb.) kullanabileceğine dikkat çekilir.

Ç.1.13. Konuşmasını etkili bir biçimde sonlandırır.

Konuşmanın genel iletisinin, konuşmanın sonunda da vurgulanmasının önemi açıklanır.

Ç.1.14. Konuşmasında süreyi verimli kullanır.**Ç.2. DİNLEME****Ç.2.1. Dinlediği konuşmanın konu ve tema/ana düşüncesini tespit eder.****Ç.2.2. Dinlediği konuşmada konu akışını takip eder.**

Dinlediği konuşmadaki temel kavram ve ayrıntıların belirlenmesi sağlanır.

Ç.2.3. Dinlediği konuşmadaki iletileri belirler.**Ç.2.4. Dinlediği konuşmayı özetler.****Ç.2.5. Dinlediği konuşmanın tutarlılığını sorgular.**

Konuşma; konu akışındaki uyum, olaylar, bilgiler ve düşünceler arasındaki tutarlılık açısından değerlendirilir.

Ç.2.6. Dinlediği konuşmayı yorumlar.

3.3. ÜNİTE, SÜRE VE İÇERİK TABLOLARI

9. SINIF

1. ÜNİTE: GİRİŞ

SÜRE: 7 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. Edebiyat, edebiyatın bilim ve diğer sanatlarla ilişkisi ve metinlerin sınıflandırılmasıyla ilgili bir metin</p> <p>2. Türk edebiyatının dönemleri ve dönemlere ayrılmasında kullanılan ölçütler ile ilgili bir metin</p> <p>3. Türkçenin tarihî gelişimi ve dünya dil aileleri ile ilgili bir metin</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Metinlerin sınıflandırılması verilirken öğretici ve edebî metinlerin farkları üzerinde durulur ve metinlerin sadece adları verilir. 	<p>Bu üniteye yazma çalışması yapılmayacaktır.</p>	<p>Bu üniteye sözlü iletişim çalışması yapılmayacaktır.</p>
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Soru eki mı/mi/mu/mü, bağlaç olan da/de, bulunma durumu eki olan -da/-de/-ta/-te, bağlaç olan ki ve ek olan -ki'nin yazımı üzerinde durulur. Nokta (.) üzerinde durulur. 		

2. ÜNİTE: HİKÂYE

SÜRE: 7 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. Cumhuriyet Dönemi'nden bir olay hikâyesi</p> <p>2. Cumhuriyet Dönemi'nden bir durum hikâyesi</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hikâyenin tanımı ve unsurları (kişi, olay örgüsü, mekân, zaman, çatışma, konu, tema ve bakış açısı) hakkında bilgi verilir. Olay hikâyesi ve durum hikâyesinin farkları incelenen metinlerden hareketle gösterilir. 	<p>Verilen hikâyenin özelliklerine uygun hikâyeye tamamlama çalışması yapmaları sağlanır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin dinlemesi için öğretmenin belirlediği bir hikâye sınıfta okunur. Dinleme kazanımları çerçevesinde okunan metne yönelik çalışmalarına yer verilir.
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> İle'nin, ek fiilin ve pekiştirmeli sözlerin yazımı üzerinde durulur. Virgül (,) üzerinde durulur. 		

3. ÜNİTE: GÜNLÜK

SÜRE: 4 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>Cumhuriyet Dönemi'nden bir günlük</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Günlük türü hakkında genel bilgi verilir. 	<p>Öğrencilerden günlük tutmaları istenir.</p>	<p>Öğrencilerden sıradan bir günlerini ayrıntılarıyla anlatmaları istenir.</p>
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Büyük harflerin kullanımıyla ilgili kurallar üzerinde durulur. Noktalı virgül (;) üzerinde durulur. 		

4. ÜNİTE: ŞİİR

SÜRE: 8 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. Cumhuriyet Dönemi'nden hece ölçüsüyle yazılan bir şiir</p> <p>2. Cumhuriyet Dönemi'nden aruz ölçüsüyle yazılan bir şiir</p> <p>3. Cumhuriyet Dönemi'nden serbest tarzda yazılmış bir şiir</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nazım birimi, nazım biçimi, nazım türü, imge, ölçü, kafiye, redif, ses, kelime ve kelime grubu tekrarı kavramlar kısaca açıklanır. Kazanım çerçevesinde edebî sanatlar (teşbih, istiare, teşhis, intak, mübalağa, telmih ve tezat) kısaca açıklanır. Lirik, epik, pastoral, satirik ve didaktik şiir türlerine değinilir. 	<p>Bir şiire benzeterek dize, beyit, dördlük ve bent yazma veya şiiri devam ettirme çalışmaları yaptırılır.</p>	<p>Yazılan şiirler sınıfta okutulur.</p>
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gerçek, yan, mecaz ve terim anlam üzerinde durulur. Büyük harflerin kullanımıyla ilgili kurallar üzerinde durulur. İki nokta (:) üzerinde durulur. 		

5. ÜNİTE: ROMAN

SÜRE: 5 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>Cumhuriyet Dönemi'nden iki roman</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Roman hakkında genel bilgi verilir. Romanın hikâyeden ayrılan yönleri üzerinde durulur. Cumhuriyet Dönemi'nden alınan romanlar farklı roman türlerinden seçilir. 	<p>Dilekçe yazma çalışması yaptırılır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sunu hazırlamanın temel ilkeleri açıklanır. Hazırlıklı konuşmanın aşamaları kısaca açıklanır. Öğrencilerden bilinen bir kimseyi veya örnek bir kişiyi tanıtan hazırlıklı konuşma yapmaları istenir.
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Paragrafın konusu ve anlam bütünlüğü üzerinde durulur. Büyük harflerin kullanımıyla ilgili kurallar üzerinde durulur. Üç nokta (...) üzerinde durulur. 		

6. ÜNİTE: TİYATRO

SÜRE: 5 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. Cumhuriyet Dönemi'nden bir dram</p> <p>2. Cumhuriyet Dönemi'nden bir komedi</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tiyatro hakkında genel bilgi verilir. Tiyatro türlerine (dram, komedi ve trajedi) değinilir. 	<p>Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruptan 3-5 dakikada oynanabilecek kısa bir oyun yazmaları istenir.</p>	<p>Öğrencilerin yazdıkları oyunları sınıfın imkânları dâhilinde sergilemeleri ve değerlendirmeleri sağlanır.</p>
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Anlam bakımından olumlu, olumsuz, soru, ünlem ve emir cümleleri üzerinde durulur. Büyük harflerin kullanımıyla ilgili kurallar üzerinde durulur. Soru işareti (?) üzerinde durulur. 		

10. SINIF

1. ÜNİTE: HİKÂYE

SÜRE: 6 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
1. Dede Korkut Hikâyeleri'nden bir hikâye 2. Halk edebiyatından bir hikâye 3. Millî Edebiyat Dönemi'nden bir hikâye Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> Hikâye türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi hakkında kısa bilgi verilir. 	Öğrencilere inceledikleri metinlerden edindikleri bilgilerle kısa bir hikâye yazdırılır.	Yazılan hikâyeler sınıfta okutulur.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> Paragrafın ana düşüncesi üzerinde durulur. Birleşik kelimelerin yazımı ile ilgili kurallar üzerinde durulur. Ünlem işareti (!) üzerinde durulur 		

2. ÜNİTE: ŞİİR

SÜRE: 8 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
1. İslamiyet öncesi Türk edebiyatından bir şiir 2. Divan edebiyatından bir gazel 3. Halk edebiyatından mâni örnekleri 4. Halk edebiyatından bir koşma 5. Tasavvuf edebiyatından bir ilahi/nefes 6. Tanzimat edebiyatından bir şiir 7. Servetifünun edebiyatından bir şiir 8. Millî Edebiyat Dönemi'nden bir şiir Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> Şiir türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi hakkında kısa bilgi verilir. 	Öğrencilere okuma çalışmalarındaki nazım biçimlerinden birine uygun şiir yazma çalışması yaptırılır.	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin ezberledikleri şiirlerden oluşan bir dinleti hazırlamaları sağlanır. Dinleti hazırlama sürecinde öğrencilerin EBA'daki içerikten yararlanmaları sağlanır.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> Eş sesli, eş anlamlı, karşıt anlamlı, somut ve soyut anlamlı kelimeler üzerinde durulur. Birleşik kelimelerin yazımı ile ilgili kurallar üzerinde durulur. Kısa çizgi (-) ve uzun çizgi (—) üzerinde durulur. 		

3. ÜNİTE: DESTAN

SÜRE: 4 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
İslamiyet öncesi Türk edebiyatından bir destan Açıklamalar: • Destan türü hakkında genel bilgi verilir.	Öğrencilerden “vatan sevgisi” temalı kısa bir yapma destan yazmaları istenir.	Öğrencilerden destan/fıkra anlatmaları istenir.
Dil Bilgisi: • Genel ve özel anlamlı kelimeler, yakın anlamlı kelime/sözler üzerinde durulur. • Birleşik kelimelerin yazımı ile ilgili kurallar üzerinde durulur. • Tırnak işareti (“ ”) ve tek tırnak işareti (‘ ’) üzerinde durulur.		

4. ÜNİTE: ANI (HATIRA)

SÜRE: 4 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
Cumhuriyet Dönemi’nden bir anı Açıklamalar: • Anı türü hakkında genel bilgi verilir. • Anı türünün roman ve hikâye türlerine kaynaklık ettiği vurgulanır.	Öğrencilerden bir anı yazmaları istenir.	Öğrencilerden kendilerine ait birer anı anlatmaları istenir.
Dil Bilgisi: • Paragrafın yardımcı düşünceleri üzerinde durulur. • Birleşik kelimelerin yazımı ile ilgili kurallar üzerinde durulur. • Yay ayraç [( )], köşeli ayraç ([ ]) üzerinde durulur.		

5. ÜNİTE: ROMAN

SÜRE: 8 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
1. Tanzimat edebiyatından bir roman 2. Servetifünun edebiyatından bir roman Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> Roman türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi hakkında kısa bilgi verilir. 	Tutanak yazma çalışması yaptırılır.	Öğrencilerden okuduğu bir kitabı tanıtan hazırlıklı konuşma yapımları istenir.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> Gereksiz sözcük kullanımından, anlamca çelişen sözlerin bir arada kullanılmasından, sözcüğün yanlış anlamda kullanılmasından, sözcüklerin yanlış yerde kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozuklukları üzerinde durulur. Deyim ve ikilemelerin yazımı üzerinde durulur. Kesme işareti (') üzerinde durulur. 		

6. ÜNİTE: TİYATRO

SÜRE: 6 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
Geleneksel Türk tiyatrosundan bir metin Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> Geleneksel Türk tiyatrosu metin örneği, Karagöz oyunlarından seçilir. Geleneksel Türk tiyatrosu ve türleri hakkında kısa bilgi verilir. Meddah hakkında bilgi verilirken günümüz stand-up gösterileri ile meddah arasındaki benzerliklere değinilir. 	Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruptan 3-5 dakikada oynanabilecek kısa bir oyun yazmaları istenir.	Öğrencilerin yazdıkları oyunları sınıfın imkânları dâhilinde sergilemeleri ve değerlendirmeleri sağlanır.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> Anlam bakımından öznel, nesnel, neden, amaç, koşul (şart) cümleleri üzerinde durulur. Sayıların yazımı üzerinde durulur. Hece yapısı ve satır sonunda kelimelerin bölünmesi ile ilgili kurallar üzerinde durulur. 		

11. SINIF

1. ÜNİTE: HİKÂYE

SÜRE: 7 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. Cumhuriyet Dönemi'nden (1923-1940) bir hikâye</p> <p>2. Cumhuriyet Dönemi'nden (1940-1960) iki hikâye</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1940-1960 döneminden alınan metinler farklı eğilimleri temsil eden (bireyin iç dünyasını esas alan, toplumcu gerçekçi, millî-dinî duyarlılıkları yansıtan ve modernist) hikâyelerden seçilir. • Hikâye türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi hakkında kısa bilgi verilir. 	<p>Öğrencilerden kısa bir hikâye yazmaları istenir.</p>	<p>Yazdırılan hikâyeler sınıfta okutulur.</p>
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anlam bakımından karşılaştırma, yakınma, eleştiri, beğenme, tanım, öneri, tahmin, ön yargı ve varsayım cümleleri üzerinde durulur. • İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

2. ÜNİTE: ŞİİR

SÜRE: 6 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. Cumhuriyet Dönemi saf şiir anlayışından bir şiir</p> <p>2. Cumhuriyet Dönemi'nde Millî Edebiyat Dönemi zevk ve anlayışını sürdüren bir şiir</p> <p>3. Toplumcu eğilimleri yansıtan (1923-1960) bir şiir</p> <p>4. Garip akımından bir şiir</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Saf şiir örnekleri Necip Fazıl Kısakürek, Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip Dıranas, Ziya Osman Saba, Asaf Halet Çelebi, Behçet Necatigil, Fazıl Hüsnü Dağlarca gibi şairlerden seçilir. Cumhuriyet Dönemi'nde Millî Edebiyat Dönemi zevk ve anlayışını sürdüren şiirler Arif Nihat Asya, Orhan Şaik Gökyay, Faruk Nafiz Çamlıbel, Orhan Seyfi Orhon, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Bekir Sıtkı Erdoğan gibi şairlerden seçilir. Cumhuriyet Dönemi (1923-1960) toplumcu şiir örneği Nazım Hikmet, Attilâ İlhan gibi şairlerden seçilir. Şiir türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi ve incelenen metinlerin bağlı olduğu gelenek/sanat anlayışı hakkında kısa bilgi verilir. 	<p>Öğrencilere okuma çalışmalarında gördükleri şiir anlayışlarından birine benzeterek şiir yazma çalışması yaptırılır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin ezberledikleri şiirlerden oluşan bir dinleti hazırlamaları sağlanır. Dinleti hazırlama sürecinde öğrencilerin EBA'daki içerikten yararlanmaları sağlanır.
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ad aktarması, dolaylama ve deyim aktarması üzerinde durulur. İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

3.ÜNİTE: MASAL/FABL

SÜRE: 5 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
1. Türk halk edebiyatından bir masal 2. Batı edebiyatından bir fabl Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> Masal ve fabl türleri hakkında genel bilgi verilir. 	Fabl yazma çalışması yaptırılır.	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin dinlemesi için öğretmenin belirlediği bir masal sınıfta okunur. Dinleme kazanımları çerçevesinde okunan metne yönelik çalışmalara yer verilir.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> İkilemeler, deyimler ve atasözleri üzerinde durulur. İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

4. ÜNİTE: GEZİ YAZISI

SÜRE: 4 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
Cumhuriyet Dönemi'nden bir gezi yazısı Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> Gezi yazısı hakkında genel bilgi verilir. 	Öğrencilere türün özelliklerine uygun bir gezi yazısı yazdırılır.	Yazdırılan gezi yazıları sınıfta okutulur.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> Deyim ve atasözlerinin yanlış kullanılmasından, anlam belirsizliğinden, mantık ve sıralama yanlışlıklarından kaynaklanan anlatım bozuklukları üzerinde durulur. İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

5. ÜNİTE: ROMAN

SÜRE: 8 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. Cumhuriyet Dönemi'nden (1923-1950) bir roman</p> <p>2. Cumhuriyet Dönemi'nden (1950-1980) iki roman</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1950-1980 arasından seçilen romanlar farklı anlayış ve akımlardan olmalıdır. • Roman türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi ve incelenen metinlerin bağlı olduğu gelenek/sanat anlayışı hakkında kısa bilgi verilir. 	<p>Rapor yazma çalışması yapılır.</p>	<p>Öğrencilerden aşağıda verilen başlıklardan biriyle ilgili hazırlıksız konuşma yapmaları istenir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öğretmen tarafından belirlenen konular • Toplumsal sorunlar • Kendini tanıtma/teşekkür etme/özür dileme/bayram, karşılama, uğurlama ve tebrik konuşmaları
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Özne-yüklem uyumsuzluğu, yüklem eksikliği, özne eksikliği, nesne eksikliği, tümleç eksikliği ve fiilimsi eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozuklukları üzerinde durulur. • İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

6. ÜNİTE: TİYATRO

SÜRE: 6 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
1. Tanzimat edebiyatından bir tiyatro 2. Millî Edebiyat Dönemi'nden bir tiyatro Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> Tiyatro türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi ve incelenen metinlerin bağlı olduğu gelenek/sanat anlayışı hakkında kısa bilgi verilir. 	Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruptan 3-5 dakikada oynanabilecek kısa bir oyun yazmaları istenir.	Öğrencilerin yazdıkları oyunları sınıfın imkânları dâhilinde sergilemeleri ve değerlendirmeleri sağlanır.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> Tamlama ve ek yanlışlıklarından, çatı uyumsuzluğundan ve bağlaç yanlışlıklarından kaynaklanan anlatım bozuklukları üzerinde durulur. İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

12. SINIF

1. ÜNİTE: HİKÂYE

SÜRE: 6 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. 1960 sonrası dönemden iki hikâye</p> <p>2. Küçürek (minimal) hikâye örnekleri</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1960 sonrası dönemden alınan hikâyeler, farklı eğilimleri temsil eden (bireyin iç dünyasını esas alan, toplumcu gerçekçi) hikâyelerden seçilmelidir. Hikâye türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi ve incelenen metinlerin bağlı olduğu gelenek/sanat anlayışı hakkında kısa bilgi verilir.	<p>Öğrencilere küçürek hikaye yazdırılır.</p>	<p>Yazdırılan hikâyeler sınıfta okutulur.</p>
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Anlatım bozuklukları çalışması yapılır. İmla ve noktalama çalışması yapılır.		

2. ÜNİTE: ŞİİR

SÜRE: 8 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>1. İkinci Yeni'den bir şiir</p> <p>2. Dinî değerleri, metafizik anlayışı öne çıkaran bir şiir</p> <p>3. 1960 sonrası toplumcu eğilimleri yansıtan bir şiir</p> <p>4. 1980 sonrasında bir şiir</p> <p>5. Cumhuriyet Dönemi'nden bir halk şiiri</p> <p>6. Türk dünyası edebiyatından iki şiir</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dinî değerleri ve metafizik anlayışı öne çıkaran şiirler Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt gibi şairlerden seçilir. • 1960 sonrası toplumcu eğilimleri yansıtan şiirler İsmet Özel, Süreyya Berfe gibi şairlerden seçilir. • Halk şiiri örnekleri Âşık Veysel, Abdurrahim Karakoç, Âşık Daimi, Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu gibi halk şairlerinden seçilir. • Türk dünyası edebiyatından alınan şiirler Azerbaycan edebiyatından ve Kıbrıs Türkleri edebiyatından (Özker Yaşın) seçilir. Kıbrıs Türkleri edebiyatı hakkında bilgi verilirken Arif Nihat Asya'nın <i>Kıbrıs Rubaileri</i> adlı eserine değinilir. • Şiir türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi ve incelenen metinlerin bağlı olduğu gelenek/sanat anlayışı hakkında kısa bilgi verilir. 	<p>Öğrencilere okuma çalışmalarında gördükleri şiir anlayışlarından birine benzeterek şiir yazma çalışması yaptırılır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin ezberledikleri şiirlerden oluşan bir dinleti hazırlamaları sağlanır. • Dinleti hazırlama sürecinde öğrencilerin EBA'daki içerikten yararlanmaları sağlanır.
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kelime düzeyinde anlam çalışması yapılır. • İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

3. ÜNİTE: SÖYLEV (NUTUK)

SÜRE: 4 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>Cumhuriyet Dönemi'nden bir söylev</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Söylev türü hakkında genel bilgi verilir. Kök Türk Kitabeleri'nin Türk edebiyatındaki önemi üzerinde durulur. 	<p>Öğrencilerden güncel bir konudan yola çıkarak bir söylev metni yazmaları istenir.</p>	<p>Öğrencilerden yazdıkları söylev metnini, hitabet kurallarına dikkat ederek seslendirmeleri istenir.</p>
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cümle düzeyinde anlam çalışması yapılır. İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

4. ÜNİTE: DENEME

SÜRE: 4 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
<p>Cumhuriyet Dönemi'nden bir deneme</p> <p>Açıklamalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Deneme türü hakkında genel bilgi verilir. 	<p>Öğrencilere kısa bir deneme yazdırılır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Öğrencilerin dinlemesi için öğretmenin belirlediği bir deneme sınıfta okunur. Dinleme kazanımları çerçevesinde okunan metne yönelik çalışmalara yer verilir.
<p>Dil Bilgisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Paragraf düzeyinde anlam çalışması yapılır. İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

5. ÜNİTE: ROMAN

SÜRE: 8 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
1. 1980 sonrasında iki roman 2. Türk dünyası edebiyatından bir roman Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> 1980 sonrası dönemden alınan romanlar, modern (Tarık Buğra, Sevinç Çokum, Emine Işinsu vb.) ve postmodern (Oğuz Atay, Orhan Pamuk, İhsan Oktay Anar vb.) roman anlayışlarından seçilmelidir. Türk dünyası edebiyatından alınan metin, Kırgız edebiyatından (Cengiz Aytmatov) seçilir. Roman türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi ve incelenen metinlerin bağlı olduğu gelenek/sanat anlayışı hakkında kısa bilgi verilir. 	Öğrencilerden öz geçmiş/CV yazmaları istenir.	Öğrencilerden mesleğiyle ilgili bir hazırlıklı konuşma yapmaları istenir.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> Cümle düzeyinde anlam çalışması yapılır. İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

6. ÜNİTE: TİYATRO

SÜRE: 6 HAFTA

OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
1. Cumhuriyet Dönemi'nden (1923-1950) bir tiyatro 2. Cumhuriyet Dönemi'nden (1950-1980) bir tiyatro Açıklamalar: <ul style="list-style-type: none"> Tiyatro türünün ele alındığı dönemdeki gelişimi ve incelenen metinlerin bağlı olduğu gelenek/sanat anlayışı hakkında kısa bilgi verilir. 	Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruptan 3-5 dakikada oynanabilecek kısa bir oyun yazmaları istenir.	Öğrencilerin yazdıkları oyunları sınıfın imkânları dâhilinde sergilemeleri ve değerlendirmeleri sağlanır.
Dil Bilgisi: <ul style="list-style-type: none"> Cümle düzeyinde anlam çalışması yapılır. İmla ve noktalama çalışması yapılır. 		

